

Soproni Egyetem
Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

**A FENNTARTHATÓ VÁROSFELJESZTÉS ÚJ
KONCEPCIÓJA:
RUGALMAS VÁROSOK**

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Hegedüs Judit

Sopron

2020

Doktori Iskola: Széchenyi István Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

Vezetője: Prof. Dr. Obádovics Csilla

Program: Nemzetközi gazdaság és gazdálkodás program

Témavezető: Dr. Jankó Ferenc PhD

témavezető támogató aláírása

1. Kitűzött célok, kutatási kérdések, feltevések

Széles körben elfogadottá vált, hogy újra kell értelmezni a gazdasági fejlődés, versenyképesség, fenntarthatóság fogalmát. Előtérbe került a rugalmasság/reziliencia koncepciója, mint meghatározó versenyképességi tényező. A reziliencia megoldást kínálhat a globális urbanizáció aktuális és egyre égetőbb kihívásaira, köztük a klímaváltozásra, a gazdasági válságokra, a demográfiai, társadalmi krízisekre. A disszertáció fókuszában a rugalmas város koncepciójának kifejtése, a város rugalmasságának mérésére vonatkozó módszerek felkutatása, valamint a magyar középvárosok rezilienciájának feltérképezése áll.

Az értekezés alapvető célja a városok rezilienciájának vizsgálata, az elméleti háttér felkutatása és adaptálása a hazai gyakorlatba. Egy olyan modell kidolgozása, amelynek gyakorlati alkalmazásával javítható a városok problémamegoldó képessége és élhetősége.

Kutatási kérdések, feltevések:

1. Hogyan értékelhetők a városi rugalmasságra vonatkozó nemzetközi és hazai kutatások, mérési módszerek?

1.1. A nemzetközi szakirodalomban és fejlesztéspolitikában egyre hangsúlyosabban jelenik meg a rugalmasság, mint versenyképességi tényező, a rugalmas város koncepciója valamint számos mérési módszer van a városi rezilienciára vonatkozóan.

1.2. A rugalmas város koncepció hazai szakirodalmi feldolgozottsága, valamint a nemzetközi szakirodalomból ismert mérési módszerek hazai adaptációja kezdeti stádiumban van.

2. Hogyan építhető be a reziliencia a városfejlesztési stratégiába?

A város rugalmasságát növelő tevékenységek beépítésével, folyamatos nyomon követésével, értékelésével építhető be a reziliencia a város stratégiájába.

3. Kialakítható-e a hazai középvárosok rugalmasságának mérésére szolgáló index? Milyen további módszerekkel lehet elemezni a hazai középvárosok rugalmasságát?

3.1. Kidolgozható a hazai Város Rugalmassági Index.

3.2. Statisztikai módszerekkel adatelemzések végezhetőek a városi rezilienciára vonatkozóan.

3.3. Empirikus kutatással vizsgálható a hazai középvárosok rugalmassága.

4. Milyen rugalmasak a hazai középvárosok? Mekkora különbségek vannak a hazai középvárosok rugalmassága tekintetében?

4.1. A hazai középvárosok között található kevésbé, közepesen és nagyon rugalmas város is.

4.2. Nagy különbségek vannak a hazai középvárosok rugalmassága tekintetében.

5. Milyen a hazai középvárosokra vonatkozó CRI régiónkénti megoszlása? A hazai középvárosok a rezilienciájuk alapján klaszterekbe sorolhatók?

5.1. A hazai középvárosokra vonatkozó CRI régiónkénti megoszlása jelentősen eltérő.

5.2. A hazai középvárosok a rugalmassági jellemzőik alapján különböző csoportokba sorolhatók.

5.3. A földrajzilag egymáshoz közelebb fekvő középvárosok több hasonlóságot mutatnak.

5.4. Az empirikus kutatás során kiválasztott négy hazai középváros rugalmassága hasonló.

6. Hogyan látják a helyi lakosok, az interjúalanyok a városuk rugalmasságát befolyásoló tényezőket? Mi a véleményük a városokról? Az empirikus kutatás alapján milyen a városok rugalmassága egymáshoz képest?

6. A kérdőíves felmérés és a mélyinterjúk eredménye alapján a négy vizsgált város rugalmassági sorrendje megegyezik a CRI alapján számított sorrenddel.

7. Melyek Kaposvár kulcstényezői, prioritásai? Ezekhez milyen indikátorok rendelhetők?

A Város Rugalmassági Index során használt mutatókon kívül Kaposvárra vonatkozóan meghatározható további indikátor, amelyek a városspecifikus indexet alkotják.

2. A kutatás tartalma és módszere

2.1. A kutatás térbeli és időbeli lehatárolása

A kutatás célkitűzéseire a „Társadalmi innovációk fenntarthatóságának vizsgálata városi terekben” című kutatást végző csoport munkájához igazodva a vizsgálatok általánosságban a hazai középvárosokra, majd részletesen az egyetemi kutatás során kiválasztott négy hazai középvárosra készültek, így a vizsgált városok: Békéscsaba, Eger, Kaposvár és Sopron. Középvárosnak a húsz- és százezer fő közötti (Kovács, 2002) településeket tekinti a szerző. A kutatás adatai a 2018. évre vonatkoznak, tehát az elemzések statisztikusak.

2.2. Alkalmazott módszertan

Az értekezés célja a hazai középvárosok rugalmasságának vizsgálata, mérése. Ennek érdekében a szerző kidolgozott egy Város Rugalmassági Indexet (CRI: City Resilience Index), amely alapján mérhetővé válik a város rezilienciája és különböző statisztikai módszerek felhasználásával jellemezte a hazai középvárosokat a rugalmasság szempontjából. A szekunder forrásokból származó adatok alapján kiszámított indexeket (CRI-t, dimenziók, aldimenziók indexeit) a Microsoft® Excel 2013 táblázatkezelő szoftver és az IBM®

SPSS® Statistics 25.0, Statistical Package for the Social Sciences (statisztikai programcsomag társadalomtudományok részére) programcsomag segítségével dolgozta fel.

Index-képzés: A Város Rugalmassági Index (CRI: City Resilience Index) kidolgozása

A nemzetközi szakirodalom alapján a város rugalmasságának elemzését három dimenzió - gazdasági, társadalmi és környezeti – alapján végezte el a szerző. A dimenziókat további aldimenziókra osztotta, és azokhoz rendelt indikátorokat, amely lehetővé tette a mérés számszerűsítését. Az indikátorok kiválasztását jelentősen meghatározta, hogy milyen adatok állnak rendelkezésre. A felhasznált adatbázis az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) volt. A TEIR-en belül a legtöbb mutató forrása a Központi Statisztikai Hivatal Területi Statisztikai Adatok Rendszere. Az alkalmazottakra vonatkozó adatok forrása a Magyar Államkincstár adatbázisa, a személyi jövedelemadóval és a társasági adóbevallás kiemelt adatainak forrása a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatbázisa, a balesetekkel kapcsolatban pedig a Magyar Közút Nonprofit Zrt. volt az adatforrás. A szerző a mutatókat átméretezte annak érdekében, hogy indexbe lehessen aggregálni. Az átméretezés után a negatív hatású indikátorok inverzét vette, ezzel biztosítva, hogy minden indikátor azonos, pozitív hatású legyen, így a Város Rugalmassági Index (CRI) értéke annál jobb, minél nagyobb, azaz annál rugalmasabb a város, minél közelebb van az értéke az 1-hez. Azért, hogy az egyes dimenziók (indexek) és aldimenziók (alindexek) ne túlsúlyozva jelenjenek meg a többmutatós indexben, az alindexbe tartozó mutatók értékeinek a számtani átlagát vette a szerző. Az indexeket is azonos súllyal számítja be, mivel nem lehet megállapítani, hogy melyik összetevő milyen mértékben hat a rugalmasságra. Konkrét sokkhatás esetén illetve városspecifikusan érdemes a dimenzióknál súlyozás alkalmazása.

Az indikátorok meghatározásához 38 darab mutatót használt a szerző. A Város Rugalmassági Index (CRI) így 3 db indexből, 10 db alindexből és 23 db indikátorból tevődik össze. A CRI kiszámítása után felállítható a hazai középvárosok rangsora a reziliencia szempontjából.

A rendelkezésre álló adatok bővülésével a rugalmassági index tovább alakítható. Egy település részletes helyzetelemzése során azonosítható, hogy melyek az adott város kulcstényezői, ez alapján tovább fejleszthető a CRI egy városspecifikus alindexszel. Kaposvár esetében a CRI városspecifikus alindexét, azaz a település kulcsindikátorait (mutatóit) a szekunder adatok, az empirikus kutatás eredményeinek és a város stratégiai dokumentumainak elemzése alapján határozta meg a szerző.

Boxdiagram

A középvárosokat régiókhoz rendelte a szerző és a boxdiagram segítségével megvizsgálta a régiók közötti különbségeket. A boxdiagram a változók eseteinek elhelyezkedését szemlélteti. Az interkvartilis terjedelmet egy dobozzal szemlélteti, amelyről leolvasható a medián és a kvartilisek. A legnagyobb és a legkisebb értékek egy-egy talppal vannak ábrázolva. Ez lényegében egy grafikus adatösszegzési módszer. A doboz elhelyezkedése a teljes talphoz viszonyítva, illetve a medián helyzete a dobozon belül információt ad az eloszlásról.

Pontdiagram

A boxdiagram után régióként 2-2 indexre (az indexek minden kombinációjára) pontdiagramokat készített a szerző. Megnézte, hogy a régiók index szerinti elhelyezkedése alapján a régiók szerinti csoportok megfelelően elkülöníthetők-e. A pontdiagram két mennyiségi változó ábrázolására alkalmas módszer. Azt mutatja meg, hogy hol tömörülnek az adatok, vannak-e kiugró értékek, illetve olyan tartományok, ahol nincs adat.

Klaszteranalízis

A szerző az elemzés során a hierarchikus és a nem hierarchikus típusú klaszterezési eljárásokat kombinálta: először hierarchikus klaszteranalízis segítségével megállapította a klaszterek ideális számát, majd K-központú klaszterképzéssel kialakított a középvárosok végső csoportjai. A módszer az egyszerű euklideszi távolságot használta a klaszterek közti távolságok méréséhez. Standardizálni nem volt szükséges, mert minden változó 0 és 1 közötti terjedelmű.

Empirikus vizsgálatok

A középváros rugalmasságának mérésekor a legfőbb akadályt az adatok hiánya okozta, ezért a rugalmasság méréséhez elengedhetetlen volt a szekunder források kiegészítése primer kutatással. A rugalmasságra ható tényezőket mérő mutatók egy része nem szerepel statisztikai adatbázisokban (pl.: helyi lakosok részvétele a döntéshozatalban), ezért ezeket az információkat kérdőíves adatgyűjtés, illetve mélyinterjúk elemzése során szerezte be a szerző. A primer kutatás során a hiányzó információk beszerzésével párhuzamosan megvizsgálta a szekunder kutatás dimenzióit is. A kvalitatív módszerek idő- és költségigénye miatt négy hazai középvárost vizsgált ezzel a módszerrel a szerző: Békéscsabát, Egert, Kaposvárt és Sopront elemezte a rugalmasság szempontjából, csatlakozva Szirmai Viktória által vezetett „Társadalmi innovációk fenntarthatóságának vizsgálata városi terekben” című kutatáshoz, mely az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 projekt része volt.

Kérdőíves felmérés

A kérdőíves lekérdezés során egy közvéleménykutató cég segítségével városonként 300-300 fő, összesen 1200 fő lekérdezése történt meg, biztosítva a reprezentativitást nemre, korra, területi elhelyezkedésre és iskola végzettségre. A mintába bekerült városokban a lekérdezett személyek a „véletlen séta” valószínűségi mintavételi eljárás módszerével kerültek kiválasztásra.

Az empirikus kutatás során elsősorban zárt, illetve Likert-skálás kérdéseket alkalmazott a kutatócsoport, továbbá helyet kapott egy-két nyitott kérdés is, ahol a válaszadóknak lehetőségük volt szabadon kifejtteni véleményüket. Arra keresték a választ, hogy a lakosok milyen városi problémákat látnak, tekintenek fontosnak, kevésbé fontosnak, ezzel összefüggésben mit érzékelnek a városfejlesztési tevékenységből, abból mi látható számukra, kinek épül a város, kik a privilegizált csoportok, melyik városrész van előtérben a fejlesztések szempontjából. Vizsgálták a városfejlesztési koncepciók, modellek ismertségét, elfogadottságát, a városfejlesztési beavatkozások következtében megváltozó városi jövőképek elfogadását. Hogyan látják a lakosok városaik értékeit, élhetőségét. Mennyire vesznek részt a helyi lakosok a városi döntéshozatalban?

Mélyinterjú

Az empirikus kutatás során városonként 15-15 mélyinterjú is készült. Az interjúalanyokat a hólabda módszerrel választották ki a városfejlesztést meghatározó aktorok, önkormányzati munkatársak (főépítész, városfejlesztési munkatárs, projektfejlesztő stb.), szakpolitikusok, helyi értelmiségiek, szakterületi kompetenciával rendelkezők, területfejlesztők, környezetvédők, vonatkozó piaci és civil szervezetek képviselői, ingatlanfejlesztők, ingatlanberuházók, meghatározó gazdasági szereplők köréből. A strukturált interjú kötött beszélgetés, tulajdonképpen egy szóbeli kérdőív volt, és a kapott válaszok összehasonlíthatóságát szolgálta. Az interjúk készítése személyesen történt, majd azok hangfelvétel alapján írásban rögzítésre kerültek. Az interjúk során az alábbi kérdéseket dolgozták fel: Hogyan ítéli meg a városfejlesztési irányokat? Kinek épült a város? Milyen fő városi problémákat lát, látja-e a törekvéseket ezek megoldására rövid és hosszútávon? Milyen nemzetközi városfejlesztési együttműködésekben vett részt a város? Melyek voltak az utóbbi évek fő városfejlesztési projektjei a városban? Hogyan értékeli az

utóbbi évek városfejlesztési törekvéseinek eredményességét, hatásait? Mit tartana fontosnak a jövőre nézve? Vannak-e helyi civil kezdeményezések a városi-társadalmi problémák megoldására? Melyik a legfőbb kihívás városa számára rövid és hosszútávon, milyen módon lehetne ezekre megoldást találni?

3. Vizsgálati eredmények

A kutatás a nemzetközi és hazai szakirodalom átfogó tanulmányozásán, továbbá saját szekunder elemzésen, valamint ezeket kiegészítő primer vizsgálatokon alapult. A szerző a kutatás kérdései alapján összegezte a doktori disszertáció főbb eredményeit és következtetéseit, melyek egyúttal a kutatómunka téziseit jelentik:

1. tézis: Rugalmas város kutatása, mérési módszerek

1.1. A nemzetközi szakirodalomban és fejlesztéspolitikában egyre hangsúlyosabban jelenik meg a rugalmasság, mint versenyképességi tényező, a rugalmas város koncepciója és a városi reziliencia mérési módszerei. A rugalmasság fogalma nagy fejlődésen ment keresztül. Meerow, Newell, Stults (2016) 25 fogalommeghatározást mutat be a város rugalmasságára vonatkozóan.

1.2. A rugalmasság különböző megközelítései megjelennek a hazai szakirodalomban is, a rugalmas város koncepció hazai szakirodalmi feldolgozottságával többen is foglalkoztak, azonban a mérési módszerek hazai adaptációja kezdeti stádiumban van.

2. tézis: A rugalmassági stratégia kialakítása

A rugalmasság, mint versenyképességi tényező beépíthető a fenntartható városfejlesztési politikába, stratégiába. A rugalmassági stratégia kialakításánál fontos a város rugalmasságát erősítő intézkedések alkalmazása és a megva-

lósítás folyamatos nyomon követése, értékelése. Az indikátorok kiválasztásánál figyelembe kell venni, hogy a város milyen jövőképpel rendelkezik, illetve milyen problémákkal küzd. Ezekhez a célokhoz, problémákhoz kell mutatókat rendelni. Az indikátorok információval szolgálnak a jelenlegi állapotról, a célok eléréséről, a különböző folyamatok eredményességéről, hatékonyságáról. Ezek alapján képet kapunk a város rezilienciájára vonatkozóan is. A rugalmassági stratégia középpontjában azon képességek kiépítésének kell állnia, amelyekkel reagálni tud a város a folyamatos változásokra.

3. tézis: A hazai középvárosok rugalmasságának elemzési módszerei

3.1. A szerző a hazai középvárosok rugalmasságának mérése céljából a nemzetközi szakirodalom alapján kialakított egy új indexet, a Város Rugalmassági Indexet (City Resilience Index-et, röviden CRI-t), amely lehetővé tette a hazai középvárosok rugalmasságának számszerűsítését, rangsorba állítását.

3.2. A szerző a CRI és a CRI alindexei alapján a hazai középvárosok rugalmasságát statisztikai módszerekkel (box-, pontdiagram, klaszteranalízis) tovább elemezte.

3.3. A CRI kidolgozásakor az indikátorok kiválasztását jelentősen meghatározta, hogy milyen adatok állnak rendelkezésre. A nemzetközi szakirodalomban feltárt fontos rugalmassági indikátorokra nincs hazai adatforrás. Ezért a rugalmasság vizsgálatát empirikus kutatással egészítette ki a szerző. Azonban a primer kutatás idő- és költségigénye miatt ezt a módszert csak négy hazai középváros (Békéscsaba, Eger, Kaposvár, Sopron) esetében tudta alkalmazni. Az empirikus kutatás keretében kérdőíves felmérés és mélyinterjúk készültek.

4. tézis: Hazai középvárosok rugalmassága a Város Rugalmassági Index (CRI) -számítás alapján

4.1. A számított CRI alapján jól látható, hogy az összes hazai középváros általánosságban közepesen rugalmasnak mondható. Az 53 település esetén a

legalacsonyabb CRI érték 0,3178, a legmagasabb érték pedig 0,5670. A Város Rugalmassági Index alapján Magyarországon a lerugalmasabb középváros Budaörs, a legkevésbé pedig Ózd.

4.2. A Város Rugalmassági Index alapján elmondható, hogy nagy különbségek nincsenek a hazai középvárosok rugalmassága tekintetében.

5. tézis: Hazai középvárosok rugalmasságának vizsgálata statisztikai módszerekkel

5.1. „A hazai középvárosokra vonatkozó CRI régiónkénti megoszlása jelentősen eltérő” feltevés nem igazoldódott be. Valamennyi régió a középső sávban (0,32 és 0,57 között) helyezkedik el: jól szemlélteti, hogy minden régió középvárosa közepesen rugalmasnak mondható. A városok rugalmassága között mért különbségek sokkal csekélyebbek a vártnál.

5.2. A hazai középvárosok a rugalmassági jellemzőik alapján három csoportba sorolhatók. Az első csoportba tartozó városok gazdasági, társadalmi és környezeti indexeinek átlagértéke a legalacsonyabb a többi csoport értékeihez viszonyítva, 18 város tartozik ebbe a csoportba. A második csoport városai esetében a legmagasabb átlagosan a társadalmi és a környezeti index, a gazdasági index pedig közepes. A második csoport elemszáma 29. A 6 elemszámú, harmadik klaszter jellemzője a viszonylag magas társadalmi és környezeti index továbbá a gazdasági index a legmagasabb átlagosan a csoportok között.

5.3. A hazai középvárosok esetén a klaszteranalízis során kapott 1-es csoportba tartozó települések többsége az Alföldön, a 2-es csoportba tartozó középvárosok nagyrésze a Dunántúlon, a 3-as csoportba tartozók pedig Hódmezővásárhely és Kazincbarcika kivételével Magyarország középső részén helyezkedik el. Ez alapján megállapítható, hogy a hazai középvárosok többségénél a földrajzi elhelyezkedése és a rugalmassága között kapcsolat van, azaz

a földrajzilag egymáshoz közelebb fekvő középvárosok a rugalmasság szempontjából több hasonlóságot mutatnak. Ez a megállapítás kiindulópontja lehet a területi elhelyezkedés és a rugalmasság közötti korreláció vizsgálatának.

5.4. „Az empirikus kutatás során kiválasztott négy hazai középváros rugalmassága hasonló” feltevés csak részben igazolódott be. A K-klaszteranalízis alapján Sopron az első, Békéscsaba, Eger és Kaposvár pedig a második klaszterbe sorolható. Így megállapítható, hogy a reziliencia szempontjából Békéscsaba, Eger és Kaposvár hasonló, Sopron eltérő rugalmassági tulajdonságokkal rendelkezik.

6. tézis: Négy hazai középváros rugalmasságának vizsgálata empirikus kutatás alapján

„A kérdőíves felmérés és a mélyinterjúk eredménye alapján a négy vizsgált város rugalmassági sorrendje megegyezik a CRI alapján számított sorrenddel” felvetés nem igazolódott be. A szekunder kutatás eredményei alapján a hazai középvárosok rugalmassága szempontjából Kaposvár a 6., Eger a 9., Békéscsaba a 27., Sopron pedig a 34. helyen áll a rangsorban. A gazdasági és a társadalmi dimenziót jellemző indexeknél is ugyanez a sorrend figyelhető meg a négy város esetében, a környezeti rugalmasság tekintetében viszont Sopron az első helyre kerül. Az empirikus kutatás alapján a legrugalmasabb város Eger, a legkevésbé Békéscsaba rugalmas a négy város közül. A kérdőíves felmérés alapján Sopron a második, Kaposvár a harmadik helyen áll, a mélyinterjúk eredménye szerint azonban fordítva van.

A három vizsgálat alapján elmondható, hogy Békéscsaba, Eger, Kaposvár és Sopron közepesen rugalmas város. A négy várost összehasonlítva Békéscsaba az empirikus kutatás alapján valamennyi dimenzió mentén a legkevésbé rugalmas. Ezt a CRI alapján számított alindexek nem támasztják alá, hiszen Békéscsaba gazdasági és társadalmi rugalmassági indexe a harmadik

a négy város közül. Azonban itt szükséges megjegyezni, hogy az értékek között minimális különbség figyelhető meg.

7. tézis: Javaslat városspecifikus indexre egy hazai középváros vonatkozásában

A Város Rugalmassági Index során használt mutatókon kívül Kaposvárra vonatkozóan meghatározhatók további indikátorok, amelyek alapján kialakítható a városspecifikus index. A részletes helyzetelemzés során feltárt problémák és stratégiai célok alapján azonosította a szerző a város kulcstényezőit és indikátorokat rendelt hozzájuk. Kaposvár kulcstényezői: a kultúrára, rendezvényekre épülő városi turizmus, az autópálya összeköttetés, új vállalatok megjelenése, versenyképes fizetések, népességszám csökkenése, alkoholizmus, drogfogyasztás, szegregáció, közösségi részvétel a politikai döntéshozatalban és zöld város koncepció. A város jövőképre, stratégiai céljaira vonatkozó adatok egy része központi adatbázisból nem érhető el, ezért az ezekre vonatkozó információk, mutatók gyűjtése, rendszerezése az önkormányzat feladata.

4. A kutatás új és újszerű eredményei

A disszertáció újszerű eredménye a városi reziliencia koncepciójának, mérési módszereinek hazai szakirodalmi feldolgozása, adaptációja. Újszerű eredmény a reziliencia városi stratégiába történő beépítésének vizsgálata. Útmutatót jelenthet a városi döntéshozók, városfejlesztési szakemberek számára a célok, intézkedések meghatározásában. Új eredmény a város rugalmasságának mérésére szolgáló index kidolgozása, amely alkalmas lehet összehasonlító vizsgálatok végzésére.

Új eredmény a hazai középvárosok rugalmasságának elemzése. A hazai középvárosok közepesen rugalmasak. A városok rugalmassága között mért különbségek sokkal csekélyebbek a vártnál. A földrajzilag egymáshoz közelebb

fekvő középvárosok többsége a rugalmasság szempontjából több hasonlóságot mutatnak. Az empirikus kutatás új eredménye négy hazai középváros (Békéscsaba, Eger, Kaposvár, Sopron) gazdasági, társadalmi, környezeti rugalmasságára vonatkozó információk. Az értekezés további új eredménye a Kaposvárra vonatkozóan kidolgozott városspecifikus index. Az eredmények a várostervezési, városfejlesztési szakpolitikák szempontjából hasznosak lehetnek. A városi döntéshozók, a hazai városfejlesztéssel foglalkozó elméleti és főként gyakorlati szakemberek számára hiánypótlóak a kutatás eredményei. Kiindulási alapot adhatnak a reziliencia, mint új versenyképességi tényező beépítésére a várostervezési, városfejlesztési folyamatokba.

5. A kutatás korlátainak feloldása és jövőbeni lehetőségei

A doktori értekezés fogalmi-értelmezési keretet, továbbá vizsgálati módszert kívánt adni egy olyan kutatási terület számára, amelynek a hazai szakirodalmi feldolgozottsága és empirikus kutatása kezdeti fázisban van. A hazai középvárosok vizsgálata során a legfőbb akadályt a rendelkezésre álló adatok hiánya jelentette. A statisztikai adatbázisokban kevés az olyan információ, amivel a hazai középvárosok rugalmasságát teljes körűen mérni lehetne. A disszertáció során kidolgozott javasolt rugalmassági index, keretrendszer és módszertan az elérhető adatok függvényében tovább fejleszthető. Az index kialakításakor mérlegelendő a súlyozás illetve annak mértékének meghatározása is. A súlyozást befolyásolhatja a várost érintő sokkhatás, illetve hogy milyen veszélynek van kitéve (pl: egy gazdasági válság esetén a gazdasági dimenzió, egy természeti katasztrófa esetén a környezeti dimenzió a dominánsabb). A kutatás bizonyította a folyamatosan változó világunkban a városi reziliencia, a rugalmasság mérésének létjogosultságát. Fontos a kutatási téma további vizsgálata, a mélyebb összefüggések feltárása, más szempont alapján

kiválasztott további hazai városok rugalmasságának elemzése. Továbbá érdemes lenne a Modern Városok Program fejlesztéseinek hatásait vizsgálva újra elemezni a városok rugalmasságát, hiszen az empirikus kutatás során elhangzottak alapján sok válaszadó ezektől a beruházásoktól várja számos városi probléma megoldását, a város rugalmasságát jellemző indikátorok javulását. „A Modern Városok Program városunk életének arany időszaka” (Interjúalany 2).

A doktori értekezésben bemutatott módszertan, vizsgálat hozzájárulhat további kutatásokban alkalmazható új eljárások kidolgozásához illetve a városi reziliencia gyakorlati alkalmazásához a várostervezés, városfejlesztés területén.

6. A szerzőnek az értekezés témaköréhez kapcsolódó publikációi

Lektorált folyóiratcikkek

Bertalan, L. – Hegedüs, J. (2016): A városi szétterülés problémaérzékelése és kezelése a hazai városokban – egy kérdőíves felmérés alaperedményei. *ECONOM* 5 (2) pp. 94–106.

Hegedüs, J. (2016.): Könyvszemle: Fábián A., Bertalan L. (szerk.): *Otthon a Kárpát-medencében. Területfejlesztési Szabadegyetem 2011–2015. Tér és Társadalom* 30 (3) pp. 155-158.

Bertalan, L. - Inzsöl, R. - Hegedüs, J. - Jankó, F. (2019): Quo vadis Farmer Sales? The Experience of a Survey in Hungary. *NASE GOSPODARSTVO/OUR ECONOMY* 65(1) pp. 30-39. , 10 p. (2019)

Hegedüs J., Németh S. (2020): A reziliencia, mint versenyképességi tényező. *Comitatus Önkormányzati Szemle* (befogadó nyilatkozat, megjelenés: 2020. őszi szám)

Konferenciakiadvány

Hegedüs, J. (2017): Városfejlesztési innováció? „Zöld város” koncepció a gyakorlatban. In: Resperger, R. (szerk.) *Geopolitikai stratégiák Közép-Európában : Nemzetközi tudományos konferencia, Sopron, 2017. november 9. : Programfüzet és előadáskivonatok: Geopolitical strategies in Central Europe: International scientific conference, Sopron, 9 November 2017: Schedule and book of abstracts, Sopron, Magyarország : Soproni Egyetem Kiadó, (2017) pp. 65-65.*

Inzsöl, R. - Hegedüs, J. (2018): Rövid ellátási láncokkal kapcsolatos támogatási lehetőségek a hazai LEADER programban (2014-2020). *Tavaszi Szél 2018 / Spring Wind 2018 Tanulmánykötet 2018, Budapest, 11 p.*

Hegedüs, J.- Jankó, F. – Inzsöl, R. (2019): Social Innovations and Sustainability of Modern Urban Development Models in Kaposvár. In: Resperger, R. – Czeglédy, T. (szerk.): Modern Gazdaság, Okos Fejlődés (Modern Economy, Smart Development) Nemzetközi Tudományos Konferencia. Sopron, 2019. november 7. – Konferenciakötet, Sopron, Magyarország, Soproni Egyetem Kiadó, pp. 130-142. ISBN 978-963-334-347-0

Könyv, könyvrészlet

Bertalan, L. - Hegedüs, J. (2016): Mit eszik a városi ember? – Helyben termelt élelmiszerek és a városi ellátó övezetek dilemmája. In: Resperger, R. (szerk.) Európa: gazdaság és kultúra (Europe: economy and culture) Nemzetközi Tudományos Konferencia. Sopron, 2016. november 10. - Programfüzet és előadáskivonatok, Sopron, Magyarország, Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, pp. 73-73.

Hegedüs, J. (2017): Városfejlesztési innováció? „Zöld város” koncepció a gyakorlatban. In: Resperger, R. (szerk.) Geopolitikai stratégiák Közép-Európában (Geopolitical strategies in Central Europe) Nemzetközi tudományos konferencia. Sopron, 2017. november 9. - Programfüzet és előadáskivonatok, Sopron, Magyarország, Soproni Egyetem Kiadó, pp. 65-65.

Németh, S. – Gárdonyi, I. – Hegedüs, J.(2019): Répcelak településföldrajza In: Csapó, T. – Biczó, F. - Boros , A. – Garas, K. – Szabó, J. (szerk.): Répcelak város monográfiája, Répcelak: Répcelak Város Önkormányzata, pp 134-180 (2019), ISBN: 9786150057934